

MITEN SOSIOLOGIAN OPPIAINE EDISTÄÄ TURUN YLIOPISTON STRATEGIAA?

Johdanto

Pohdittaessa sosiologian roolia yliopiston strategian edistämässä on otettava huomioon oppiaineen rajalliset henkilöresurssit. Sosiologiassa tutkijaopettajia on suhteessa suureen opiskelijamäärään melko vähän. Laitoksen henkilökunnasta opettajakuntaa suurempi osa on määräaikaissa tutkijantehtävissä työskenteleviä nuorempia ja varttuneempia tutkijoita. Kun työvoimaa ei ole ylettömästi ja se on sidottu määräaikaisiin ja määrättyihin projekteihin, ei voi ”tehdä kaikkea”.

Sosiologian oppiaine katsoo voitavansa parhaiten edistää yliopiston strategiaa omien vahvuksiensa kautta. Sosiologian vahvuuksia Turun yliopistossa ovat olleet seuraavat neljä:

1. Laaja ja syvälinen menetelmäosaaminen, jossa kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen menetelmäopetus tukevat toisiaan. Metodiotetus perustuu vankkaan sosiologisen teorian ja menetelmien perusosaamiseen. Tieteellisen tiedon tuottamisen lisäksi opiskelijamme oppivat tiedon jäsentämistä, käyttämistä ja soveltamista; näin annamme vahvan peruskoulutuksen myös niille sosiologeille jotka eivät suuntaudu tutkijanuralle.
2. Opetusfilosofiamme perustuu yhdessä tekemiseen, vuorovaikutukseen ja ryhmittöihin. Katederiotetus on muita tukevassa asemassa. Tekemiseen perustuva opetus tukee edellä mainittua menetelmäpainotusta
3. Turun yliopiston sosiologiassa vallitsee tutkimuksen ja siihen perustuvan opetuksen temaattinen vapaus. Näemme yhteiskunnan laajasti ja pyrimme edistämään näkemystä, jossa sosiologinen tutkimuksen vahvuus on sen sovellettavuudessa mihin tahansa yhteiskunnalliseen aihepiiriin. Etsimme risteyskohtia eri sosiologian erityisalojen välillä.
4. Sosiologian tutkimuksen ja opetuksen painopisteitä ovat Turun yliopistossa 2000-luvulla olleet hyvinvointi- ja kulutustutkimus, kaupunkitutkimus, kulttuuritutkimus, tieteen ja teknologian tutkimus sekä työelämän tutkimus. Näille tutkimuslinjoille on pyritty saamaan jatkuvuutta opetuksen kautta.

Perustutkimus ja siihen perustuva opetus

Turun yliopisto korostaa strategiassaan ensisijaisesti perustutkimusta ja tiedeperustaista opetusta. Sosiologian profiili Turun yliopistossa liittyy nimenomaan näihin. Kokemus on osoittanut, että sosiologian laitoksen mahdollisuudet kilpailla konsulttien ja arviointitutkimusta tekevien yritysten kanssa palvelututkimusten markkinoilla eivät ole olleet kovin hyvät. Sen sijaan kotimaisen ja ulkomaisen kilpaillun tutkimusrahoituksen hankinnassa Turun yliopiston sosiologit ovat menestyneet hyvin. Sosiologian vahvuuksia akateemisen tutkimuksen markkinoilla ei ole syytä hukata pyrkimällä väkisin muuttamaan oppiaineen profiilia soveltavan tutkimuksen suuntaan. Tämä painotus ei ole kuitenkaan estänyt mitenkään tekemästä palvelututkimusta, mutta toimeksiantojen hankinnassa on jatkossakin syytä aina pitää mielessä tutkimuksen tieteellinen haastavuus.

Sosiologia ja yliopiston tutkimukselliset vahvuusalueet

Sosiologian tutkimustoiminta liittyy yliopiston vahvuusalueista erityisesti instituutiosuunnittelun ja yhteiskunnallisten mekanismien tutkimusalaan. Sosiologia on paitsi sosiaalisen toiminnan myös instituutioiden tiede – joidenkin mielestä jopa ensisijaisesti sitä. Institutionaalinen tarkastelutapa on paljolti sisäänrakennettuna sosiologiseen tutkimukseen ja siihen perustuvaan opetukseen. Voi sanoa, että samoin ajatus yhteiskunnallisista mekanismien erittelystä kuuluu ylipäätään sosiologiaan, mutta paljossa Turun yliopistossa harjoitettavassa sosiologiassa sosiaalisten mekanismien etsiminen on myös teoreettisesti ensisijaista.

Vahvan kehitysvaiheen tutkimusaloista sosiologia kiinnittyy erityisesti kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vuorovaikutusprosessien tutkimukseen. Sosiologiassa tehtävä kaupunkitutkimus ja historiallisesti painottunut kulttuurintutkimus antavat oman panoksensa yliopiston ponnisteluille tällä alueella. Viime aikoina sosiologiassa vakiintunut monikulttuurisuuden tutkimus on uusi lisä tällä tutkimusalalla – ja se merkitsee paluuta vähemmistökuultuurien tutkimuksen linjalle, joka oli yksi Turun yliopiston sosiologian painoaloista sen neljällä ensimmäisellä vuosikymmenellä.

Monitieteisyys ja tieteen rajapinnat

Turun yliopiston sosiologia on aktiivisesti mukana useissa monitieteisissä opetuksen ja tutkimuksen verkostoissa. Turku Center for Welfare Research on koonnut yhteen hyvinvointierojen ja hyvinvointipolitiikan tutkijoita sosiaalitieteistä, kauppa korkean taloussosiologiasta sekä Åbo

Akademin kansantaloustieteestä. Turku Center of Labour Studies on useiden tiedekuntien eri oppiaineitten yhteishanke, jossa sosiologia on ollut keskeisesti mukana alusta lähtien. Historian ja sosiologian laitokset hakivat ja saivat amerikkalaiselle sosiologille Peter Kivistolle FIDIPRO-professuurin Turun yliopistoon. FIDIPRO-hankeeseen on kehitetty aktiivinen tutkijaseminaari, joka palvelee eri oppiaineitten jatko- ja perustutkinto-opiskelijoita yli tiedekuntarajojen. Virallisten verkostojen ohella sosiologia on ollut rakentamassa monia epävirallisia verkostoja, esimerkiksi historialliseen sosiologiaan liittyvää. Se kokosi yhteen sosiologeja ja historiantutkijoita Turun yliopistosta ja Åbo Akademiilta.

Osaamisen tuotteistaminen

Turun yliopisto korostaa strategiassaan osaamisen tuotteistamista ja liiketoimintaosaamisen opetusta. Akateemista sosiologista tutkimusta ja opetusta ei kuitenkaan ole helppo muuttaa myytäväksi tuotteeksi. Tuotteistaminen vaatisi lisätyötä, erityisesti markkinointia, johon oppiaineen nykyiset henkilöresurssit eivät riitä. Sosiologia näkee tehtäväkseen kouluttaa monipuolisia ammattilaisia, jotka halutessaan voivat muuttaa osaamisensa liiketoiminnaksi, mutta se itse ei näe tehtäväkseen palvelujensa myymistä markkinoilla. Liiketoimintaosaamisen opetusta sosiologia pitää tärkeänä opiskelijoittensa työllistymisen kannalta.

Talous

Yliopiston strategia korostaa ulkopuolisen rahoituksen hankkimista, etenkin kansainvälisistä rahoituslähteistä. Kuten edellä jo todettiin, sosiologia on menestynyt suhteellisen hyvin ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa. Suurin osa tästä tulee Suomen Akatemialta ja muilta kotimaisista rahoituslähteistä, mutta tällä vuosikymmenellä EU:lta saatu rahoitus on muodostunut varsin merkittäväksi. Viimeksi mainittu ja muukin ulkomainen rahoitus on ollut tulosta sosiologian tutkijoiden verkostoitumisesta ulkomaisten kollegojen kanssa. Sosiologian laitos jatkaa kilpaillun ulkopuolisen tutkimusrahoituksen hakemista ja kehittää valmiuksiaan paitsi kilpailukykyisten hakemusten tekemisessä myös verkostoitumisessa.